זון אויפגאנג — 5.42.
זון אונטערגאנג — 7.17.

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט

יעדן טאג

אידישע וואכרט

THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער: קלאר און מילד

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910 PUBLISHED DAILY

מיטוואך כח׳ ניסן, תרצ״א. — Published Daily except Saturday and Sunday. — דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג — Vol. 21, No. 75. Winnipeg, Wed. April 15, 1931.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY APR 21 1931 ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

רעפובליק פראקלאמירט אין שפאניע

קעניג אלפאנסא דער דרייצנטער אבדיקירט פון טראן און פארלאזט דאס לאנד

ניסעטא אלקאלא זאמארא ווערט ערשטער פרעזידענט פון דער רעפובליק. — פאלק פייערט מיט פרייד באפרייאונג פון דער מאנארכיע. — רעפובליקאנישע פלאגן אויסגעהאנגען איבער העגירונגס געביידעס אין מאדריד

מאדריד, אפר. 15. — אונטערגעבנדיק זיך צו דעם ווילן פון׳ם פאלק, האט קעניג אלפאנסא דער 13טער, פון דער אלטער בורבאנישער דינאסטיע, נעכטן 6 אוונט אפגעראנקט פון טראן און האט גלייך פארלאזן דאס לאנד אונטער א גאראנטיע פון די רעפובליקאנישע פירער פאר זיין איינגענער און זיין פאמיליעס זיכערקייט.

ניסעטא אלקאטא זאמארא, רעפובליקאנישער פירער, וועלכער איז ערשט לעצ־טענס באפרייט צווארן פון געפענגניש האט גלייך איבערגענומען די רעגירונג ווי דער צייטווייליקער פרעזידענט און האט אנגעצייכנט זיין נייעם קאבינעט.

דערווייל האט פרעמיער אזנאר פראק־לאמירט קרינס צושטאנד, צו האלטן אר־דענונג ביז זיין נייע רעפובליקאנישע רעג־רונג וועט איבערנעמען די מאכט. ער האט אבער דערקלערט, אז דאס פאלק וועט ניט געשטערט ווערן אין זיינע אויסדרוקן פון פרייד, אזוי לאנג ווי עס וועט זיך האלטן אין אדרענונג.

דר׳ פראקלאמירונג פון דער רעפובליק איז אויפגענומען נעוואָרן פון׳ם פאלק מיט ווילדער פרייד. די נאכט זיינען נעוואָרן פול מיט פריידיקע מאסן, וואס האבן נע־טראגן שנעל צונעגרייטע רעפובליקאנער פלאגן. בעת דאפעל מאנטשען נווערא, איינער פון די אנגעזעענע רעפובליקאנער, האט ארויסגעצייגן דעם רעפובליקאנער פלאג אויף דער געביידע פון אויסערן מי־ניסטעריום. האט דער עולם אויסגעבראכן אין א ווילדן ענטוזיאזם.

דער קעניג איז אפגעפאר אליין, מאנ־טרע אין דער אויטאמאביל, אין דער באגלייטונג פון א פריינט׳ א פאליציסט און עטלאכע רע־פובליקאנער פירער צו באוואכן אים. דעם קעניגס פאמיליע דארף ארויספאר׳ן היינט. באאמטן זיינען ארויסגעגאנגען געווארן איבער׳ן לאנד צו באפרייען גלייך אלע פאליטישע געפאנגענע.

שפאנישער קעניג לאדעט איין רעפובליקאנישן פירער

מאדריד, אפריל 14. — היינט האט עס אויסגעזעען צו זיין אומפארמיידלאך דער פאל פון דער מאנארכיע און די פראקלאמירונג פון א רעפובליק אין שפא־ניע. — סיידן דער קעניג זאל פראקלא־מירן קרינס צושטאנד, וואס וועט פירן צו בירגער קריג.

ניצעטא אלקאלא זאמארא, וועלכער ווערט באטראכט ווי דער קומענדיקער פרעזידענט פון דער שפאנישער רעפוב־ליק, איז היינט איינגעלאדן געווארן צום קעניג, וואו ער האט פארבראכט א היב־שע צייט. ווען ער איז ארויס פון פאר־לאץ, האט מען בלויז געזאגט, אז ער איז צופרידן מיט׳ן שמועס וואס ער האט גע־האט מיט׳ן קעניג.

די רעפובליקאנער פירער האבן דער־ווייל געגרינדעט א רעוואלוציאנערע „שאטן״ רעגירונג אין זאמאראס הויז אין מאדריד. צווישן זיי געפינט זיך לארגא קאבאלערא, פרעזידענט פון דער אלגעמיינער ארבעטער פעדעראציע. זיי האבן דערקלערט, אז זיי וועלן דארטן זיצן ביז די רעפובליק וועט עקזיסטירן, אדער מען וועט זיי פארזיצן אין געפענ־ניס. קאבאלערא [illegible] אז א רעפובליק עקזיסטירט שוין פאקטיש, און, אויב עס וועט נויטיק זיין, וועט זי באפעלקערונג פון די פארקלענערטע תבו־אה פראכטן.

די ריינע פארדינסטן פון דער אייזנ־באן זיינען פאר׳ן יאר געווען איבער 26 מיליאן דאלאר. קארנע 24 מיליאן דערפון גייט אויף צו באצאלן צינזן אויף די אינוועסטמענטס פון׳ם פובלי־קום, אבער די צינזן באטרעפן איבער פופציג מיליאן דאלאר, און דער דעפי־ציט וועט דארפן געדעקט ווערן פון דער רעגירונגס קאסע.

די פראכט הכנסות פאר׳ן יאר, זיינען געפאלן אויף 36 מיליאן דאלאר, אכצן פראצענט פון׳ם סך־הכל, און דער פאר־קאשיר פארקער האט אריינגעבראכט מיט 5½ מיליאן דאלאר וויינינער ווי לעצטן יאר, — א פאל אויף קארנע 17 פראצענט.

באזונדערס פון די פארקלענערטע תבו־אה פראכטן.

די ריינע פארדינסטן פון דער אייזנ־באן זיינען פאר׳ן יאר געווען איבער 26 מיליאן דאלאר. קארנע 24 מיליאן דערפון גייט אויף צו באצאלן צינזן אויף די אינוועסטמענטס פון׳ם פובלי־קום, אבער די צינזן באטרעפן איבער פופציג מיליאן דאלאר, און דער דעפי־ציט וועט דארפן געדעקט ווערן פון דער רעגירונגס קאסע.

די פראכט הכנסות פאר׳ן יאר, זיינען געפאלן אויף 36 מיליאן דאלאר, אכצן פראצענט פון׳ם סך־הכל, און דער פאר־קאשיר פארקער האט אריינגעבראכט מיט 5½ מיליאן דאלאר וויינינער ווי לעצטן יאר, — א פאל אויף קארנע 17 פראצענט.

באפעלקערונג פון׳ם פארלאנד אויסגעגעבן געווארן.

שפאנישער קעניג לאדעט איין רעפובליקאנישן פירער

מאדריד, אפריל 14. — היינט האט עס אויסגעזעען צו זיין אומפארמיידלאך דער פאל פון דער מאנארכיע און די פראקלאמירונג פון א רעפובליק אין שפא־ניע. — סיידן דער קעניג זאל פראקלא־מירן קרינס צושטאנד, וואס וועט פירן צו בירגער קריג.

ניצעטא אלקאלא זאמארא, וועלכער ווערט באטראכט ווי דער קומענדיקער פרעזידענט פון דער שפאנישער רעפוב־ליק, איז היינט איינגעלאדן געווארן צום קעניג, וואו ער האט פארבראכט א היב־שע צייט. ווען ער איז ארויס פון פאר־לאץ, האט מען בלויז געזאגט, אז ער איז צופרידן מיט׳ן שמועס וואס ער האט גע־האט מיט׳ן קעניג.

די רעפובליקאנער פירער האבן דער־ווייל געגרינדעט א רעוואלוציאנערע „שאטן״ רעגירונג אין זאמאראס הויז אין מאדריד. צווישן זיי געפינט זיך לארגא קאבאלערא, פרעזידענט פון דער אלגעמיינער ארבעטער פעדעראציע. זיי האבן דערקלערט, אז זיי וועלן דארטן זיצן ביז די רעפובליק וועט עקזיסטירן, אדער מען וועט זיי פארזיצן אין געפענ־ניס. קאבאלערא [illegible] אז א רעפובליק עקזיסטירט שוין פאקטיש, און, אויב עס וועט נויטיק זיין, וועט זי

קאנאדער נאציאנאלע אייזנבאנען האבן פארלוסט פון איבער 29 מיל. דאלאר פאר׳ן יאר

אטאווא, אפריל 14. — דער באריכט פון די נאציאנאלע אייזנבאנען אריינגע־טראגן אין הויז לעצטן אונטס איז ניט באזונדערס קיין פרייליכער. ער ציינט א דעפיציט פון די אייזנבאנען פון אר־בער 29 מיליאן דאלאר פאר׳ן יאר, און פון די פארבונדענע שיף ליניעס פון נאך 834 טויזנט דאלאר.

דער אינוועסטמענט אין די אייזנבא־נען איז א רייזיקער, און באטרעפט ווי־פיל די גאנצע נאציאנאלע חובות פון לאנד. די אינוועסטמענטס, אויסער דעם חוב צו דער רעגירונג, באטרעפן איין בויליאן מיט 250 מיליאן דאלאר, און אויס׳ן חשבון פון דער רעגירונג — 1 בויליאן מיט 330 מיליאן דאלאר.

דער סיסטעם האט לעצטן יאר געליטן, ווי אלע אייזנבאנען, פון דעם קריזיס און באזונדערס פון די פארקלענערטע תבו־אה פראכטן.

די ריינע פארדינסטן פון דער אייזנ־באן זיינען נעכטן ווידער געהערט גע־ווארן ביי דעם פארהער פון דער תבואה קאמיסיע, אונטער דער פארזיצערשאפט פון סער דזשאזיא סטעמפ.

דזשארדזש ע. קאסקארט, וועלכער האט זיך אנגעגעבן ווי א דערפארענער ספעקר לאנט, האט ביים פארהער דערקלערט, אז די פריזן פון ווייץ, וועלכן ניט געפאלן אונטער א דאלאר, ווען די ספעקולאנטן וואלטן געהאט א פרייע האנט צו ספעקר שטערט געווארן פון דעם וואס די אמע־ריקאנער רעגירונג האט קינסטלאך אנגע־הויב געזאגט צו דער תבואה ספעקר לאציע זיינען נעכטן ווידער געהערט גע־ווארן ביי דעם פארהער פון דער תבואה קאמיסיע, אונטער דער פארזיצערשאפט פון סער דזשאזיא סטעמפ.

דזשארדזש ע. קאסקארט, וועלכער האט זיך אנגעגעבן ווי א דערפארענער ספעקר לאנט, האט ביים פארהער דערקלערט, אז די פריזן פון ווייץ, וועלכן ניט געפאלן אונטער א דאלאר, ווען די ספעקולאנטן וואלטן געהאט א פרייע האנט צו ספעקר לירן. פרייע ספעקולאציע אין אבער גע־מערס, וואס האבן צו זאגן וועגן דעם, צו קומען מיט די טענות צו דער קאמיסיע.

פוילישע אינדוסטריאליסטן קלייבן זיך צו פארן קיין סאוועטן פארב., אבער האבן פלוצלונג חרטה

וואַרשע, אפר. 14. — די דעלעגאציע פון פוילישע אינדוסטריאליסטן וועלכע האט היינט געזאָלט אפפאָרן פון דאנצי־ג׳ן אויף א קאנטראקט פון רעגירונג פון פאסטן פון ארגאניזאציאנס סעקרעטאר פון דער פארטיי, מיט א יאר צוריק, זאָגט ער, האט ער אנגענומען דעם רייזן פון דער פארטיי, און דאס האט ער, גלויבט ער, שוין דערגרייכט.

די ידיעה איז געקומען פון ריגע און זי האט געלויטעט אז: „די סאוועטישע האנדלס קאמיסאר׳ן זאָלן האבן געזאגט, אז דער געפאלאנטער באזוך פון דער פוילישער דעלעגאציע אין סאוועטן פארבאנד איז א רעזולטאט פון דער פוילישער רעגירונג פון דער קעניגדרעך מאנופעקטשורערס אסן., פריי־ר׳ן דר׳ווייזן.

די פארזאמלונג וועט אפגעהאלטן ווערן מארגן (דאנערשטאג), 6.30 נ.מ., אין ראיאל אלעקסאנדרא הטעל. דער פרע־מיער וועט ריידן אויף דער טעמע, לויט אן אנאנס פון דעם סעקרעטאר: „בעסע־רע צייטן אין פאראויס״.

ראכיטשע עקזעקוטיווע וועט זיך ניט באטייליקן אין לאנדאָן. פארהאנדלונג

„עת לבנות״ קאנפערענץ דע־מאָנסטרירט עקזעקוטיווע פון עקספערטן

וואַרשע, אפר. 15 (איטא). — די קאנ־פערענץ פון דער צייטישער פראקציע „עת לבנות״ האט דא אנגענומען א רע־זאלוציע, וואס פארדרעט די שאפונג פון א צייטישער צענטראלער עקזעקוטיווע וואס זאל באשטיין פון עקספערטן, ניט נעטענדיק אין אכט זייער פארטיי אנגע־הערייקיט.

—(::)—

מאן זייער ערנסט פאר־וואונדעט אין מיין סט. סאָבוויי

א מאן מיט׳ן נאמען דיקסאן איז היינט 8.15 פרי, זייער ערנסט פארוואונדעט געווארן אין אן עקסידענט אין מיין סט. סאבוויי (אונטער די סי. פי. אר. טרעקס). ווי מיר דערוויזן זיך פון שפיטאל וואוהין ער איז אפגעפירט געווארן, אז זיין לאגע א קריטישע.

ווי א פארבייגייער דערציילט, איז דער דאזיקער מר. דיקסאן געפאלן אונטער סאבוויי אויף זיין אויטאמאביל אין דער צפון ריכטונג און איז אריינגעפאלן אין א בעטאנענעם סלופ. עעשמעטערדיק דעם פראגט פון זיין קאר. א פארלאריענער און קענטיק א פארוואונדעטער, האט ער זיך א וואַרף געטאן צו דער זייט, אבער דא איז אנגעקומען א שעלקירק עוועניו סטריט קאר און האט אים געגעבן א שטארקן שטויס. א צעבלוטיקטן האט מען אים ארויסגעטראגן אויפ׳ן טראטואר, פון וואנען מען האט אים דערנאך אנגעפירט אין שפיטאל אין א באוואוסטלאזן צו־שטאנד.

—(::)—

בודאפעסטער צייטונגען אנגע־קלאגט אין הויכפאַרראַט

בודאפעסט, אפר. 15 (איטא). — די מוניציפאליטעט האט פארפירט א פראָ־צעס אויף דער קלאגע פון הויכפארראט צום פאטערלאנד קעגן א צאל צייטונגען, וואס האבן באריכטעט די סענסאציאנעלע ידיעה אז די שיסערייען אין דער שול דעם צווייטן טאג פסח איז געווען ארגאניזירט פון אן אנטיסעמיטישער טערארישער ארגאניזאציע.

די פאליציי, פון וועלכער די צייטונגען זאלן האבן גענומען די ידיעה, איז זי זאל ווען האבן אויסגעפונען אזא פארשווערונג.

—(::)—

מארגן וויכטיקע פארזאמלונג פון אימיגראנטן הילף־פאראיין

מ. א. גרעי, סעקרעטאר פון אידישן אימיגראנטן הילף פאראיין בעט אונז צו מעלדן, אז דאנערשטאג דעם 16טן אפריל (מארגן), 8 אזייגער אין אונטס, וועט די עקזעקוטיווע פון דעם אידישן אימיגראנטן הילפס פאראיין אפהאלטן א ספעציעלע פארזאמלונג אין אפיס פון „דאס אידישע וואָרט״ און אלע מיטגלידער זיינען גע־בעטן צו קומען אין צייט ווייל די פאר־זאמלונג איז זייער א וויכטיקע.

ארבעטער פארוואונדעט אין עקסידענט

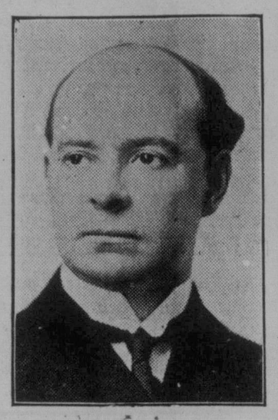

ריכטער אלבערט סעוויני, פון קווע־בעק, וועלכער איז ערנסט פארוואונדעט געווארן פון אן אוטאמאביל ווען ער איז צוגעקומען צו דער היים פון ריכ־טער אנטאניו גאליפאול.

סקול באָרד באשליסט צו שניידן שול באדינונג

ניט געקוקט אויף פראטעסטן פון צאלרייכע דעלעגאציעס באַ־שליסט זי איינצופירן $100 שכר־למוד פאר גרייד 12, שאפט אפ פרייע טעקסט ביכער פון גרייד 6 און העכער, און פירט איין האלבן טאג פאר אנגלישע קלאסן

פון סעפטעמבער דעם 1טן אן, וועלן זיינען געווען פון: אינדעפענדענט לייבאר פארטיי, נארט ווייניפעג. רייט־פייערס אסן., גריינטער ווייניפעג ווייטענס לייבאר גרופּ, יאנג קאמיוניסט ליג, מאניטאבער פאראיין פון ארבעטסלאזע, אייזנבאן ארבעטער, פרויען פון אוקראינער לייבאר טעמפל, קאמוניסטישע פארטיי, יונגע פאראיין פון אוקראינער לייבאר טעמפל, קאנאדער פעדעראציע פאר בלינדע, טריידס און לייבאר קאונסיל און אנדערע. אלדערמאן גרעי האט אויף פראטעסטירט אין נאמען פון די ווייליער פון נארט־ענד.

א דערקלערונג פון מרס. האַרט־גרין

אנגעפרעגט פון אונזער פארשטייער, האט מרס. הארט גרין, מיטגלידערן פון סקול באָרד, נעכטן אפגעלייקט די באַ־ריכטן וועגן דעם, אז די פארוואלטונג קאמיסיע האט פארגעשלאָגן שניידן שול באדינונגען, אז זייער אקטיוויטעט באַ־שטאטיגן, אז זייער אקטיוויטעט באַ־שריינקט זיך אויף די מאטעריעלע פראגן, — אויף בענעפיטס און „קרקע״, — אויף וואס מען באקלאגט זיך ביי אונז אזויפיל.

איך מיין אבער אז די ארגאניזאציעס וואלטן בעסער געקאנט אויסגענוצט ווערן פאר געזעלשאפטלאכע צוועקן, ווען אַ־שטאט די וויטע עולם־הבא׳דיקע צילן שטעלט מען פאר זיי אונזע נאטערע און פארשטענדלאכערע געזעלשאפטלאכע צילן.

**

דער דורכשניטלאכער אידישער מאסן־מענש האט שוין ביי אונז אנגעהויבן פילן, אז דער „עקאנאמישער שוך״ קוועטשט אים ערגעץ: אויסער דעם וואס ער נעפינט זיך אליין פאר פארשטאפטע קוואלן פון פרנסה, זעט ער, ווי זיין זון אדער טאכטער, וועלכע זייענען שוין ניט קיין „גרינע״, קאנען זיך קוים צושלאגן צו א תכלית, כאטש ער אליין האט אזוי־פיל מקריב געווען פאר זיין קינדס קאריי־ערע.

דער דאזיקער איד דארף אויפגעקלערט ווערן, אז די צרה איז ניט זיין אייגענע, נאר אַ־ן אלגעמיינע, און אז ער האט זיין קינד ליידן דא באזונדערס צוליב זייער אידיישקייט און צוליב דעם אומעזונטן אידישן עקאנאמישן יסוד, — און אז דאס פראבלעם קאן געלייזט ווערן בלויז דורך א פאראייניקונג פון אלע אידישע כחות.

דאס זיינען אזעלכע פשוט׳ע אמת׳ן, און זיי. האבן אזא פערזענלאכע שייכות צו יעדן איינעם פון אונז, אז, ווי מיר זעט אויס, וועט דער מאסן־איד דאס ליידט פארשטיין און וועט זיך נערן איינ־שפאנען אין דער ארבעט פון אַ־ן גרינע־ערע אידישע עקאנאמישע לעבן, אזן זיי ווער־לען אריינגעצויגן ווערן אין דער ארבעט, דאן וועט קומען די צייט צו פארדרוסן דעם קאנגרעס.

רייכסטע ראדיום דעפאזיטס אין דער וועלט אנטדעקט 1,200 מייל צו צפון פון עדמאנטאן

עדמאנטאן, אלטא., אפר. 15. — די רייכסטע ראדיום דעפאזיטס אין דער וועלט ליגן ארום גרוים־בער לייק, 1,200 מייל צו צפון פון עדמאנטאן, ווי דר. דזש. א. אלאן, פון דעפארטמענט פון נעאָלאגיע אין׳ם אלבערטער אונ׳ווערסיטעט, האט אנטדעקט נאך אַ אונטערזוכונג פון די מוסטערן נעבראכט פון דארטן.

לויט די אונטערגעזוכטע מוסטערן שאצט דר. אלאן אַ דעם ווערט פון׳ם ראדיום אין $8,600 צו א טאן ערץ.

די ערץ דא איז אזוי פיל רייכער אין ראדיום ווי אין די מינען פון בעלגישן קאנגא, וואס זיינען איצט די איינציקע גרעסערע ראדיום פון דער וועלט אין דער וועלט.

דער שטח וואס איז רייך מיט ראדיום ווערט אפגעשאצט אין 12 טויזנט קווא־דראט מייל.

דר. אלאן באטראכט די אנטדעקונג ווי איינע פון דער גרעסטער באדייטונג פאר קאנאדע, ווייל זי עפנט אַ נייעם קוואל פון רייכטימער, כאטש ער איז ניט זיכער אז מען זאל צלייך קאנען צוטרעטן צו דער פראדוקציע פון ראדיום אויף אַ גרויזן מאסשטאב, צוליב דער וויטקייט און אי־זאלאציע פון דעם געגנט, גלויבט ער אבער אז מיטלען וועלן געפונען ווערן צו אנט־וויקלען די ראדיום פעלדער.

ברכה־דינה עדל געשטארבן היינט פרי

היינט, 3.30 אינדערפרי איז געשטארבן ברכה־דינה עדל אין איר היים, 4 אליווער קאורט, מאונטען עווע.

די פארשטארבענע איז געקומען צוזא־מען מיט אירע קינדער קיין ווייניפעג פון ראוונע צוריק מיט 10 יאר. זי שטאמט פון זייער א יחוס׳דיקער משפחה. פון פאטערס צד האט זי געשטאמט פון הרב מייזליש, פון וואַרשע, און פון מוטערס צד פון דער באוואוסטער הארנשטיין פא־מיליע, פון ראדאמיסל. זי איז געווען אַן אייניקל פון ר׳ יעקב יוסי הארנשטיין.

זי איז געווען אַ קלוגע און וואוילקע־נעווידיקע פרוי און אירע פריינט האבן ליב געהאט איר געזעלשאפט. זי האט זיך דא דערוואָרבן אַ סך פריינט און פארערער.

זי איז אלט געווען 72 יאר און האט איבערגעלאזט 5 טעכטער: מרס. נ. באַ־קאווסקי, מרס. פ. מיטשעל, מרס. ח. סאַ־לאוויי, מיס דזשא עדל און מיס מאניא עדל, אלע אין ווייניפעג; און 4 זון: שמואל אין תל־אביב, אריע־ישראל; יעקב יוסף, אין סאוועט רוסלאנד; שמעון אין מאנט־רעאל און שלמה אין נייוארק. די לויה קומט פאר היינט בייטאג צום שערי־צדק בית עלמין.

אנב - אורחא

פון מארק

א וועג צום פאלק

פון די ברייטע פאלקס־מאסן קאן מען ניט דערוואַרטן, אז זיי זאלן זיין פאר־טאן אין עולם־הבא׳דיקע אידעאלן. דאס איז א זאך פאר יחידים, וועלכע קאנען ניט דערוואַרטן מער ווי שטיצע און סיפ־פאטיע מצד דעם ברייטן עולם.

דער דורכשניטלאכער מענש איז פאר־טאן אין זיינע איינענע, פערזענלאכע פראבלעמען, און זיין בייטראג צום נע־זעלשאפטלאכן לעבן באשריינקט זיך אויף אַן איינגערן קרייז, וואס ער אליין קאן ארומכאפּן מיט זיינע אויגן.

איך רעכן דאס גאר ניט פאר א קליי־נעם בייטראג. אין דער אמת׳ן הייננט אפ דער דערפאלג פון גרעסערע אידעאלן אַן אט דער באשיידענער ארבעט פון׳ם פאלקס מענשן.

אבער ניט וועגן דעם איז דא איצט די רייד. וואס איך וויל בלויז זאגן איז, אז דעם מאסן מענשן קאן מען דערגרייכן און אריינציען אין א געזעלשאפטלאכער ארבעט בלויז דאן, ווען זי איז צו אים נאענט און פארשטענדלאך, און איז ניט פארבונדן מיט אינטעלינענטישע קאפ־דרייענישן און האר־שפאלטענישן.

**

די איינציקע „באוועגונגען״ וואס האַ־בען אויף דער אמעריקאנער אידישער נאס א דערפאלג אין וואס טראגן א מאסן באראקטער, זיינען עס די, וואס באזארגן די מיטגלידער מיט געוויסע פארמען פון מאטעריאלער זיכערקייט, אדער לפחות, מיט געזעלשאפטלאכע טעמיקייט פון א לאקאלן באראקטער, און מיט א מע־לאכקייט פון געזעלשאפטלאכן אויסלעבן זיך, — די אָרדענס, די לאדסמאנשאפ־טען, די גמלות־חסדים פאראיינען, די „קרקע״ פאראיינען און א. וו.

אונזערע פאליטישע מנהיגים, אזוי שוין לאנג באמערקט, און זיי שטרייבנען זיך אַ איינוואשפאנען די דאזיקע פארמען פון אַרגאניזאציע אין איינערע וועגענער; די סאציאליסטן דאס צוליב דעם צוועג גענרינדעט דעם אַרבעטער־רינג, די פר־עלי־ציון — דעם איר. נאציאנאלן אַרבע־טער פראבאנד. די ציוניסטן באמיען זיך אויף צו גרינדן זייערע אַרדענס אדער אויסנוצן די עקזיסטירנדיקע, און די קאַ־מוניסטן טוען דאס זעלבע.

דער דעזולטאט דערפון איז ניט באַ־וונדערט גלענצענד. דר בריטישער מאסן שטאן אין דאזיקע אַרדענס פארבלייבן פאַ־סיון צו די צילן פון זייערע פאליטישע מאטעס, און זייער אקטיוויטעט באַ־שריינקט זיך אויף די מאטעריעלע פראגן, — אויף בענעפיטס און „קרקע״, — אויף וואס מען באקלאגט זיך ביי אונז אזויפיל.

איך מיין אבער אז די ארגאניזאציעס וואלטן בעסער געקאנט אויסגענוצט ווערן פאר געזעלשאפטלאכע צוועקן, ווען אַנ־שטאט די וויטע עולם־הבא׳דיקע צילן שטעלט מען פאר זיי אונזע נאטערע און פארשטענדלאכערע געזעלשאפטלאכע צילן.

**

דער דורכשניטלאכער אידישער מאסן־מענש האט שוין ביי אונז אנגעהויבן פילן, אז דער „עקאנאמישער שוך״ קוועטשט אים ערגעץ: אויסער דעם וואס ער נעפינט זיך אליין פאר פארשטאפטע קוואלן פון פרנסה, זעט ער, ווי זיין זון אדער טאכטער, וועלכע זייענען שוין ניט קיין „גרינע״, קאנען זיך קוים צושלאגן צו א תכלית, כאטש ער אליין האט אזוי־פיל מקריב געווען פאר זיין קינדס קאריי־ערע.

דער דאזיקער איד דארף אויפגעקלערט ווערן, אז די צרה איז ניט זיין אייגענע, נאר אַ־ן אלגעמיינע, און אז ער האט זיין קינד ליידן דא באזונדערס צוליב זייער אידיישקייט און צוליב דעם אומעזונטן אידישן עקאנאמישן יסוד, — און אז דאס פראבלעם קאן געלייזט ווערן בלויז דורך א פאראיינינקונג פון אלע אידישע כחות.

דאס זיינען אזעלכע פשוט׳ע אמת׳ן, און זיי. האבן אזא פערזענלאכע שייכות צו יעדן איינעם פון אונז, אז, ווי מיר זעט אויס, וועט דער מאסן־איד דאס ליידט פארשטיין און וועט זיך נערן איינ־שפאנען אין דער ארבעט פון׳ם אַרגאַנ־יזאציע, וואס זיינען אויך זיינע פראבלעמען.

**

ווען מיר דא אין ווייניפעג אדער אין מערב קאנאדע זאלן וועלן מאכן א פאר־זוך אין דער ריכטונג, דארפן מיר צו־ערשט קריגן דעם מאסן־מענשן, דורך זיי־נע אַרגאַניזאציעס, צו באגרייפן די לאגע און צוצושטיין צו דער ארבעט.

מיר קאנען אפשר מיט אונזערע באַ־שריינקטע כחות ניט אויפטאן זייער פיל, אבער עפּעס קאנען מיר יא אויפטאן, און אַ סך „ביסלאך״ קאנען צוזאמענשטעלן אַ וואַגיקן סך־הכל.

וואַרטן אויף ניו־יארק און אויף אנדער־ע גרויסע אידישע צענטרען האט פאר אונז קיין זיינען ניט. זיי זיינען דארטן אזוי אומבאוועגלאך מאקע דערפאר, ווייל זיי פארמעסטן זיך תמיד דוקא זייער גרויס, און אז מען פארנעמט צופיל פאר־בלייבט מען אפט מיט ליידיקע הענט (תפסת מרובה לא תפסת).

מיר האבן מיט אונזער שול באוועגונג ניט געווארט אויף אנדערע, און מיר זיי־נען שאקע אין דער חינוכיט איצט אַ מוסטער פאר אנדערע.

ווען מיר וועלן טאן צו ביסלאך ביי זיך, און אנדערע וועלן דאס זעלבע טאן ביי זיך, קאן עס ווערן א גאנץ חשוב׳ער סך־הכל.

און ווען די ברייטע מאסן וועלן באַ־גרייפן די וויכטיקייט פון דער ארבעט פון געווענס מאכן דא און ביי אונז דאס אידישע עקאנאמישע לעבן, און זיי ווער־לען אריינגעצויגן ווערן אין דער ארבעט, דאן וועט קומען די צייט צו פארדרוסן דעם קאנגרעס.

ווארט אין שיינען דריי רום סוויט

מיט אפארטמענט. מעסיקע רענט. דן צום קערטייקער, סוויט „די״. 56 668.

ענטן א שעפס רום מאדערנע הויז. זיך ווענדן צו

MISS PATTERSON—465 Flo

רענטן 3 רומס מיט א באד, שיינע און גרויסע רומס, אפ־ן פריוואטער אריינגאנג, אין טעלא עוועניו. זיך ווענדן אין לארא עוועניו.

ענטן א גרויסן שיינעם ציטער, ן באקוועמלאכקייטן. פאסנד פאר־ן זיך ווענדן אין 328 מעגנוס עוו.

ענטן א סטאר, גוט פאר א גראָ־ן קאנפעקשענערי, גוטער לאקאַיי־ן פעלקערק עוועניו. זיך ווענדן אין ן דעפארטמענט סטאר.

רענטן א גרויסע ליכטיקע רום, פאר א באַ׳ אדער מיידל, מיט ן באד. נוצן דעם טעלעפאָן. טע־ט 54 089.

ענטן א דריי רום סוויט אין א אנגאלאָ, פאר א קאפל אָן קינדער. ן פון 9 ביז 12 פרי אדער אין ן 421 קאלערדזש עוועניו.

ענטן א סטאר צוזאמען מיט א 4 ט אין 390 סעלקירק עוועניו. באַ־ זיט סטים. הייסע וואסער צו יעד־ ן. ניי דעקאָרירט. מעסיקער רענט. נירט 56 061.

ענטן א צוויי רום אפיס, פאסנד ־אקטאר אדער דאנטיסט, קארנער ן און מעקגרעגאר, אויך א דריי ט. זיך ווענדן אין 596 סעלקירק

ענטן א דריי רום סוויט דאונ־ אין 390 סעלקירק עוועניו. באַ־ ארדס. עלעקטרישער אויוון. ווענדן באיר עוועניו.

TUES. APRIL 14, 1931.

Classified Section

סלאסיפיצירטער אפטיילונג:
3 מאנאטן. $2.15
6 מאנאטן. $4.00
1 יאר. $7.50

ערזענלאכעס :: PERSONAL

לייף אינשורענס
ו האבן א פאליסי און ניט דאר־ דער דארפן דאס און ניט האבן.
P. A. TEMPLETON
807 Electric Railway Cham
Phone 89 688

טייפרייטערס
ן סייל, רעמינגטאן, אנדערוואוד. וואורסטאק און א. וו.
T. A. WEIR
Ph 28 800 247 Notre Dame Pl

ן אפיס פורניטשור פארלאנגט
מאר מוזטן געלט.
KILSHAW'S
Auctioneers
Canada Bldg. Phone

AACTIVE MESSENGER TRANSFER
ווירגיניטשור געמופט
PH. 26 062 121 ALBE

ן אוועקראוטס גענייט צום מאס צופאסן צו קאוטס און וועסטס ר קאנען צופאסן צו אייערע
DOMINION TROUSER
ער אסאָרטמענט פון פעטערנס אין קאנאדע.
290 PORTAGE AVE. WPG
(Over Lyceum Theatre)

נד הענד קעש רעדושיסטערס
ר זוכט א גוטן סעקאנד הענד ־זישסטער. קומט אין זעט אונזער טאק פון גענוצטע רעדושיסטערס ן ספעציעלע. ניעדריגע פריין. טערמינגס. קיין אינטערעסט. אין ערדושיסטער איז נאראנטירט.
PHONE 86 293 354 DONAL
THE NATIONAL CASH RE
COMPANY OF CANADA, L

זעלע פארלאנגט ::
SITUATION WANT

ענסר בוקקיפער איז ווייליק אנצו־ ן ארבעט ביי דער שטונדע. אינקאם אפירן אויסגעפילט. טעלעפאנירט

ן ארבעטן אין קאנטרי סטאר פאר ־ן קאן אביסל ליינען און שרייבן ־ ריידן רוטעניש. דייטש. האב ־ענס. קאן נעבן גוטע רעפערענס. ־בען מיט קינדער העברייאיש און ־ האב א ידיעה אויף שחיטות ער־ ־ נויטיק. זיך ווענדן צו דאס אי־ ־ארט באקס 5293.

־אס צווייטע יאר אין לאנד, זוכט ־: אין א קאנטרי דזשענעראל סטאר ־ ארבעטן פאר קליינע ווייזדשעס. ־רן צו לערנען מיט קינדער אויב נויטיק ־ן צו
2301-11th Ave., Regina,

עטער פארלאנגט
HELP WANTE

ט א באַ מיט א בייסיקל פאר ־ער שאפ. זיך ווענדן אין 452 עוועניו.

פארענטן ::
FOR RENT

ענטן א שיינעם דריי רום סוויט ־טיק אפארטמענט. מעסיקע רענט. ־ן צום קערטייקער, סוויט „די״. 56 668.

ענטן א דריי רום סוויט אין א ־ באקוועמלאכקייטן. פאסנד פאר־ ן זיך ווענדן אין 328 מעגנוס עוו.

ענטן א גרויסע שיינע רום, פאר א באַ׳ אדער מיידל, מיט ־ן באד. נוצן דעם טעלעפאָן. טע־ ־ט 54 089.

ענטן א דריי רום סוויט אין א ־אנגאלאָ, פאר א קאפל אָן קינדער. ־ן פון 9 ביז 12 פרי אדער אין ־ן 421 קאלערדזש עוועניו.

ענטן א סטאר צוזאמען מיט א 4 ־ט אין 390 סעלקירק עוועניו. באַ־ ־זיט סטים. הייסע וואסער צו יעד־ ־ן. ניי דעקאָרירט. מעסיקער רענט. ־נירט 56 061.

ענטן א צוויי רום אפיס, פאסנד ־אקטאר אדער דאנטיסט, קארנער ־ן און מעקגרעגאר, אויך א דריי ־ט. זיך ווענדן אין 596 סעלקירק